

POLITICA MONETARĂ A REPUBLICII MOLDOVA ȘI PRELUAREA EXPERIENȚEI UNIUNII EUROPENE

Anatolie PETREANU

Universitatea Tehnică a Moldovei,
Facultatea Inginerie Economică și Business,
Departamentul Economie și Management, grupa AA-202
mun. Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Anatolie Petreanu,
anatolie.petreanu@em.utm.md

"Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru elaborarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta."

Rezumat. Criza financiară globală a dus la schimbarea viziunii băncilor centrale cu privire la politica monetară din țările dezvoltate și în curs de dezvoltare prin adăugarea de măsuri netradiționale la instrumente tradiționale. Printre motivele unei astfel de acțiuni se numără, mai ales, epuizarea acțiunilor, măsurile standard de stimulare a economiei în multe țări dezvoltate (deteriorarea canalelor politicii monetare pe fondul tensiunilor financiare sistematice), după ratele dobânzilor din politica monetară au fost reduse aproape la zero, precum și necesitatea asigurării stabilității financiare și funcționarea pieței financiare. La început, măsurile netradiționale au reprezentat o excepție de la regulă, dar treptat au devenit o componentă permanentă a politicii monetare, în special în țările dezvoltate.

Cuvinte cheie: politică monetară, dezvoltare durabilă, criză economică, creștere economică .

Introducere

Aplicarea politicii monetare și dirijarea corectă a instrumentelor ei devine o temă tot mai actuală datorită frecvenței crizelor mondiale și incapacitatea statelor în curs de dezvoltare de a diminua pierderile survenite. În plus, ultimele evenimente la scară mondială, în legătură cu pandemia globală COVID-19 și factorul de autoizolare a cetățenilor din întreaga lume a condus la o nouă criză. Iar autoritățile naționale responsabile de politicile și strategiile economice inclusiv de politica monetară trebuie să fie bine instruite și pregătite pentru a reacționa rapid situației și de a limita impactul negativ asupra economiei naționale. Aceasta fiind posibilă doar în cazul perfecționării continue acestui sistem complex.

În acest articol, s-a luat în considerare teoriile generale de perfecționare a politicilor monetare. În același timp este efectuată o comparație a mecanismelor de politică monetară a diferitor țări și uniuni de state.

Analiza evoluției politicii monetare

Politica monetară este parte componentă a politicii financiare a statului. Prin politica monetară înțelegem un ansamblu de măsuri promovate de Banca Centrală (Banca Națională a Moldovei) care au ca obiectiv menținerea masei monetare la nivelul necesităților economiei naționale, reducerea șomajului și a inflației, asigurarea stabilității prețurilor și monedei naționale în raport cu valutele forte de pe piața valutară națională și internațională, stabilității pieței financiare – toate urmărind scopul general de creștere economică.

Concomitent cu adoptarea Legii cu privire la BNM (1995), a fost adoptată Legea instituțiilor financiare, intrată în vigoare la 01.01.1996. Această lege a conferit un nou statut Băncii Naționale a Moldovei, ea devenind o persoană juridică publică autonomă și responsabilă față de Parlamentul Republicii Moldova (RM). Astfel, la 30 iunie 2006, Parlamentul RM a aprobat modificările la Legea cu privire la BNM, prin care a fost prevăzut un nou obiectiv fundamental:

asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. BNM are, în activitatea sa, un șir de atribuții de bază: stabilește și promovează politica monetară și valutară în stat, acționează ca bancher și agent fiscal al statului, activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale, autorizează, stabilește, regimul cursului de schimb al monedei naționale, etc.

O ultimă etapă în evoluția politicii monetare ca parte componentă a economiei până în prezent este cea de adoptare a strategiei politicii monetare care vizează acțiunile și modalitatea de activitate pe termen mediu și lung. În RM, este adoptată strategia de țintire a inflației și un curs de schimb flexibil. Pentru asigurarea și menținerea stabilității prețurilor pe termen mediu, Banca Națională a Moldovei va menține inflația (măsurată prin indicii prețurilor de consum) la nivelul de 5% anual cu o posibilă deviere de ± 1.5 puncte procentuale, fiind considerat nivelul optim pentru creșterea și dezvoltarea economică a RM pe termen mediu. UE menține această rată la 2%.

Asigurarea stabilității prețurilor și menținerea ratei inflației la un nivel redus constituie cel mai important obiectiv al Băncii Naționale a Moldovei, deoarece aceasta contribuie la crearea unui cadru economic relativ stabil care să permită dezvoltarea economică și asigurarea unui nivel susținut al creșterii economice. În acest context, Banca Națională a Moldovei consideră că o țintă joasă, relativ stabilă și credibilă a inflației: va menține ratele nominale ale dobânzii la un nivel redus, care vor stimula investițiile pe termen lung și vor permite păstrarea competitivității agenților economici pe plan intern și extern, va descuraja activitățile speculative și va consolida stabilitatea financiară. Va sprijini creșterea economică de durată, crearea locurilor de muncă și va duce la creșterea productivității, ceea ce va îmbunătăți calitatea vieții populației.

În perioada anului 2018, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor despre care s-a vorbit mai sus, Banca Națională a Moldovei a aprobat opt regulamente care vizează cerințele față de fonduri proprii și tratamentul riscurilor de credit, de piață, operațional și de decontare în contextul fondurilor proprii, precum și cerințele aferente amortizatoarelor de capital. Pe lângă acestea a aprobat Instrucțiunea cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere, prin care se instituie cerințe uniforme în ceea ce privește raportarea în scop de supraveghere și se stabilește formatul și modul de raportare a informației aferente fondurilor proprii și expunerilor la risc. Reușind apoi să modifice cadrul normativ aferent deținerii cotelor de participare în capitalul social al băncii. De asemenea, o reușită importantă a fost aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele față de membrii organului de conducere al băncii, al societății financiare holding sau holding mixte, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare. De asemenea a aprobat Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncilor, care aduce în concordanță cerințele privind guvernarea internă și managementul riscurilor cu standardele UE.

Practica internațională în domeniul politicii monetare – țintirea directă a inflației

Țintirea inflației (inflation targeting) este o strategie de politică monetară care urmărește menținerea ratei inflației în apropierea unui anumit nivel. Această strategie a fost adoptată în anii '90 de un mare număr de țări: Noua Zeelandă (1989), Chile (1990), Canada (1991), Israel (1991), Anglia (1992), Suedia (1993), Finlanda (1993), Australia (1993), Spania (1994), Cehia (1998), Polonia (1999), Ungaria (2001) etc. În general, ea a fost încununată de succes: în toate cazurile, rata inflației a scăzut după adoptarea noului regim – ceea ce, în fond, reprezintă motivul esențial pentru care acesta a fost adoptat.

Politica monetară a Băncii Centrale Europene menține stabilitatea prețurilor care este obiectivul principal al Eurosistemului și al politicii monetare unice pentru care este responsabil. Acest lucru este prevăzut la articolul 127 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Obiectivul principal al politicii monetare a BCE este menținerea stabilității prețurilor. BCE vizează rate ale inflației sub, dar apropiate de 2% pe termen mediu. Tratatul arată clar că asigurarea stabilității prețurilor este cea mai importantă contribuție pe care o poate aduce politica monetară pentru a obține un mediu economic favorabil și un nivel ridicat de ocupare a forței de

muncă. Aceste dispoziții ale tratatului reflectă clar că beneficiile stabilității prețurilor sunt substanțiale. Menținerea prețurilor stabile pe o bază susținută este o condiție prealabilă crucială pentru creșterea bunăstării economice și a potențialului de creștere al unei economii. Iar rolul natural al politicii monetare în economie este menținerea stabilității prețurilor. Politica monetară poate afecta activitatea reală doar pe termen scurt. Banca centrală este singurul emitent de bancnote și rezerve bănești. Asta înseamnă că este furnizorul monopolist a bazei monetare. În virtutea acestui monopol, poate stabili condițiile la care băncile împrumută de la banca centrală. Pe termen scurt, o modificare a ratelor dobânzilor de pe piața monetară indusă de banca centrală pune în mișcare o serie de mecanisme și acțiuni ale agenților economici.

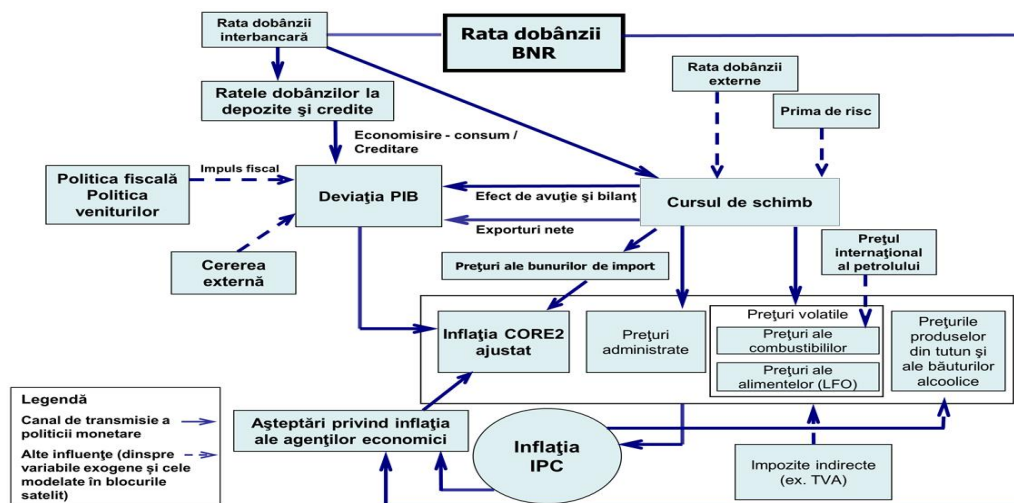
Implimentări după care se conduce sistemul politicii monetare a Eurosistemului sunt:

- Asigurarea funcționării corecte a pieței monetare - acest lucru se realizează prin furnizarea atât a refinanțării regulate instituțiilor de credit, cât și a facilităților care le permit să facă față soldurilor la sfârșitul zilei și să amortizeze fluctuațiile de lichiditate tranzitorii.
- Tratat egal și armonizare – trebuie oferit un tratament corect și egal tuturor instituțiilor creditare de a face tranzacții cu Eurosistemul și nu contează amplasarea acestora în zona euro.

Din ultimele decizii luate de ECB privind politica monetară sunt măsurile nestandarde de măsurare și influență a pieții cu următoarele măsuri nestandarde care fiind implimentate comparativ recent:

- dobândă negativă pentru facilitatea de depozit;
- operațiuni vizate de refinanțare pe termen lung (TLTRO), concepute pentru a sprijini creditarea bancară a întreprinderilor și gospodăriilor;
- un program de cumpărare de active (APP), care implică titluri din sectorul privat și public, pentru a exercita o presiune descendentă asupra structurii pe termen a ratelor dobânzii;

Armonizarea cu cadrul legal EU în ceea ce ține de activitatea bancară și a băncilor centrale ne poate oferi o experiență și practica de implimentare a noilor metode de lucru a politicii monetare naționale. Spre exemplu un model bine construit ca practică bună a sfaturilor BCE (Băncii centrale Europene) este cel al vecinilor noștri România (fig. 1).

Figura 1 Mecanismul aplicării Politicii Monetare din România.

Sursa: bnr.ro

Aici căile de perfecționare a politicii monetare nu se finisează, deoarece armonizarea care a început în 2017 deja dă roade la începutul anului 2018. Noul plan strategic prioritizează obiectivele Băncii Naționale în cinci domenii-cheie: optimizarea politicii monetare, promovarea stabilității financiare prin aplicarea noilor instrumente de gestiune macroprudențială, fortificarea sectorului bancar și implementarea supravegherii bazate pe risc (conform principiilor Basel III), sporirea calității monedei naționale și a plăților fără numerar, precum și consolidarea capacității și a eficienței Băncii Naționale.

Concluzii

Într-un final, reieșind din analiza politicii monetare utilizate la nivel național și internațional putem afirma cu certitudine că utilizarea experienței și experților de talie mondială pentru a stabili o strategie de politică monetară este un pas înainte pentru RM. Prin aceasta s-a reușit o serie de îmbunătățiri considerabile atât în sistemul financiar- bancar, cât și în cel fiscal. Trebuie însă acțiuni concrete pentru combaterea efectelor crizei economice internaționale, și dezvoltarea economiei naționale. În caz ca ea se va baza în continuare pe consum și pe remiteri din străinătate, nu sunt posibile dezvoltări reale a situației economice naționale. Pentru așa o derulare a evenimentelor unde Guvernul va continua extinderea reglementării administrative de stat, creșterea rolului distructiv al intervenției statului în economie și implementarea mecanismelor ineficiente v-a influența negativ nivelul de trai în țară.

La finele anului 2009 apare necesitatea elaborării de politici noi atât de dezvoltate cât și monetare urmare recesiunii economice mondiale și necesității de prevenire a acestora la nivel global și național. Economia RM ne impune să acționăm rapid pentru a o pune pe o cale de dezvoltare economică durabilă. Iar lipsa unor planificări strategice eficiente a politicilor economice a condus la aprofundarea instabilității și a dezechilibrelor în economia națională, la creșterea nivelului de vulnerabilitate și constrângere de ordin economico-social.

Pe lângă acestea sunt tentative de creare a comitetelor pentru supraveghere economică și financiară cu responsabilități de control și evaluare a sistemului bancar, a transparenței tranzacțiilor economice și financiare. Însă sunt necesare încă o groază de schimbări în plan politic și legislativ pentru a facilita procedurile de licențiere, creare a întreprinderilor în toate sectoarele de activitate în special cel energetic și de mediu. Deasemenea este o schimbare favorabilă ca BNM își poate exercita pe cât de independent posibil funcțiile sale de implementare a politicii monetare și de monitorizare a proceselor valutare.

Referințe:

Cărți:

1. Isărescu M., *Spre o nouă strategie de politică monetară: țintirea directă a inflației*, articol 2009 gasit la file:///C:/Users/owner/Downloads/vol12i4p93-108%20(2)

Referințe Web:

2. <https://www.ecb.europa.eu/mopo/decisions> accesat 14.02.2021
3. Banca Națională a României – www.bnr.ro accesat 29.01.2021
4. Politică Monetară Banca Centrală Europeană – www.ecb.int – Monetary Policy accesat 10.02.2021
5. Implementarea Politicii Monetare în zona euro – document BCE disponibil online la: <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc> accesat 20.02.2020
6. www.imf.com accesat la 02.02.2021
7. www.worldbank.com accesat la 14.02.2021
8. <http://mf.gov.md/ro> accesat la 10.02.2021
9. <https://mei.gov.md/sites/> accesat la 17.02.2021

Teze:

10. Petreanu A. Aplicarea politicii monetare pentru crearea condițiilor creșterii economice: Teză. Chișinău (MD): Universitatea de Stat din Moldova, 2020

Reglementări legale și legi, organizații:

11. Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548-XIII din 21.07.1995”// Monitorul Oficial al RM nr.56-57 din 12.10.1995
12. Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.45 din 26.02.2020 „Privind modificarea Instrucțiunii cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere, aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 117/2018” în vigoare din 01.10.2021.